

Peidiwch â buddsoddi mewn afiechyd

Y mae risg bob amser wrth symud anifeiliaid y gallai clefyd gael ei drosglwyddo o'r naill ddiadell i'r llall. Mae cyflwyno unrhyw glefyd yn gallu effeithio ar les, cynhyrchiant a phroffidioldeb. Mae mesurau cwarantîn yn gallu lleihau'r perygl o golledion yn y tymor byr a'r tymor hir.

- Dilynwch eich cyngor cynllunio iechyd diadell.
- Cadwch unrhyw ddefaid sy'n cael eu prynu neu sy'n dychwelyd i'r ddiadell ar wahân am o leiaf bedair wythnos.
- Ceisiwch ddiogelu'r defaid rhag clefydau sy'n bresennol yn eich diadell e.e. trwy frechu.
- Ymchwiliwch i unrhyw dystiolaeth o glefyd.

Peidiwch ag anghofio bod welintons, dillad ac offer yn gallu bod yn gyfrwng i ledaenu clefydau heintus. Ceisiwch ddiogelu eich hun a pharchwch eraill, trwy sicrhau bod eich welintons a'ch offer yn lân ac yn cael eu diheintio cyn ac ar ôl ymweld â ffermydd.

RISG O ERTHYLU

ERTHYLIADAU
ENSÖOTIG MEWN
MAMOGIAID (EAE)
CAMPYLOBACTER
SALMONELA
CLEFYD Y FFIN

Cofiwch am y risg i iechyd pobl!

Cadwch y defaid ar wahân ar ôl eu prynu tan ar ôl y cyfnod wyna.

Dylech eu brechu rhag cael EAE os oes angen.

Ystyriwch gynnal prawf Clefyd y Ffin ar y mamogiaid a'r hyrddod.

Cadwch BOB UN ddafad sydd wedi erthyllu ar wahân a chasglwch yr ŵyn a'r brychau er mwyn eu harchwilio.

PERYGLON PARASITIAID

LLYNGYR
Y CLAFR
LLYNGYR YR AFU

Nid yw rhai parasitiaid yn ymateb i driniaeth ac maent yn lluosu!

Casglwch samplau o garthion y defaid i weld a yw'r driniaeth wedi bod yn llwyddiannus.

Cofiwch fod y gwiddon yn gallu byw am hyd at 17 diwrnod oddi ar y defaid ac yn gallu lledaenu ar ddillad ac offer.

Ewch i www.scops.org.uk am wybodaeth ar driniaethau cwarantîn.

OSGOI CLOFFNI

CLWY'R TRAED
DERMATITIS DIGIDOL
HEINTUS I DDEFAID

Cofiwch fod y rhain yn glefydau heintus!

Cadwch unrhyw ddefaid sy'n cael eu prynu neu sy'n dychwelyd i'r ddiadell ar wahân am o leiaf pedair wythnos.

Archwiliwch y traed a rhowch faddon traed iddynt.

Cadwch ddefaid cloff ar wahân a rhowch driniaeth iddynt.

Ystyriwch frechu yn erbyn clwy'r traed.

CLEFYDAU CUDD

CLEFYD JOHNES
LYMPHADENTITIS
CASEOUS (CLA)
MAEDIVISNA (MV)
JAAGSIEKTE (OPA)

Mae defaid iach sy'n cario'r clefyd yn ei ledaenu trwy'r ddiadell!

Prynwch o ffynonellau y gallwch ymddiried ynddynt.

Prynwch ddefaid o ddiadell sydd wedi ei hachredu ar gyfer MV os yw'n bosibl a/neu rhowch brawf MV +/- CLA/Johnes.

Ymchwiliwch i BOB achos o ddiffyg iechyd neu o farwolaeth sydyn mewn defaid wedi eu prynu.

ATAL AFIECHYDON!

www.menterabusiness.co.uk/cyswlltffermio
www.menterabusiness.co.uk/farmingconnect

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

menter a busnes

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig: Ewrop yn Buddsoddi mewn Ardalwedd Gwledig
The European Agricultural Fund for Rural Development: Europe Investing in Rural Areas

Don't invest in disease

Movement of stock always carries the risk of disease transfer between flocks. The introduction of disease can have consequences for welfare, productivity and profitability. Quarantine measures can reduce the danger of losses both in the short and long term.

- Follow your flock health planning advice.
- Quarantine (isolate) all added (new) sheep at least four weeks.
- Protect against diseases that are present in your flock e.g. vaccinate.
- Investigate any evidence of disease.

Don't forget that infectious diseases can be spread via wellies, clothing and equipment. Protect yourself, and respect others, by ensuring that wellies and equipment are cleaned and disinfected both before and after visiting farms.

ABORTION ALERT

EAE (Enzootic Abortion)
CAMPYLOBACTER
SALMONELLA
BORDER DISEASE

Remember human disease risk!

Manage new ewes separately from arrival until lambing.

Vaccinate for EAE if required.

Consider testing ewes and tups for Border Disease.

Isolate ALL aborted ewes and collect lambs and placentas for investigation.

PARASITE PERIL

WORMS
SCAB
FLUKE

Resistant parasites survive treatment and multiply!

Collect faeces to check that treatment has been successful.

Scab mites can be spread on clothing and equipment and can survive for up to 17 days off the sheep.

See www.scops.org.uk for details on quarantine treatments.

LAME EXCUSES?

FOOTROT
CONTAGIOUS OVINE DIGITAL DERMATITIS

Remember that these are infectious diseases!

Quarantine added sheep for at least 4 weeks.

Inspect feet and foot bath.

Isolate and treat lame sheep.

Consider vaccination against footrot.

TICKING TIMEBOMBS

JOHNES
CLA
MV
JAAGSIEKTE (OPA)

Healthy carriers spread disease within the flock!

Buy from trusted sources.

Source MV accredited stock where possible and/or test for MV +/- CLA/Johnes.

Investigate ALL cases of ill thrift or sudden death in purchased sheep.

FARMING connect
cyswllt
FFERMIO

STOP DISEASES!

www.menterabusiness.co.uk/cyswlltffermio
www.menterabusiness.co.uk/farmingconnect

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer
Datblygu Gwledig; Ewrop yn Buddsoddi
mewn Ardalwedd Gwledig
The European Agricultural
Fund for Rural Development:
Europe Investing in Rural Areas